

היום נלמד בעזרת ה':

נדריים דף מו

(המשך המשנה)

היה אחד מן השוק וכו': היה אדם אחר מודר הנאה מאחד מהשותפים, אסור לו להיכנס לחצר.

ר"א בן יעקב אומר: אותו אדם יכול לומר לתוך החלק של חברך אני נכנס (= לחלק של השותף שאני לא מודר הנאה ממנו) ולא לתוך החלק שלך (= שאני מודר הנאה ממך), לפי ש"יש ברירה".

המודר הנאה מחבירו ויש לו מרחץ וכו': כלומר שיש למדיר מרחץ ובית הבד והשכיר אותם למישהו אחר, אם יש למדיר תפיסת יד בהם דהיינו שיש לו חלק בהם (= ויבואר בגמ' באיזה אופן), אסור למודר ליהנות מהם, שכיון שיש לו בהם תפיסת יד הרי שזה נחשב שהמודר נהנה מהמדיר. ואם אין לו בהם תפיסת יד מותר למודר ליהנות מהם, לפי שהוא נהנה מהשוכר ולא מהמדיר.

האומר לחבירו קונם לביתך שאני נכנס וכו': כלומר שאסר על עצמו להיכנס לביתו של חבירו, או שאסר על עצמו ליהנות משדה של חבירו אם יקנה אותה, אם מת בעל הבית או השדה או שמכרם למישהו אחר, מותר לנודר להיכנס לבית וליהנות מהשדה לאחר שיקנה אותה, לפי שהוא אמר 'ביתך' / 'שדך' וכעת אין זה ביתו / שדהו של חבירו אלא של מישהו אחר.

אבל אם אמר 'קונם לבית זה שאני נכנס', או שאמר 'קונם שדה זו שאני לוקח', אפילו אם מת בעל הבית / השדה או שמכרם למישהו אחר אסור לנודר להיכנס לבית וליהנות מהשדה לאחר שיקנה אותה, לפי שהוא אמר 'בית זה' / 'שדה זו' ונמצא שהוא אסר על עצמו את הבית הזה / השדה הזו ולא משנה למי היא שייכת.

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור
052-7628377

להצטרפות:

mabatladaf18@gmail.com

052-342-4473

גמרא: איבעיא להו: המשנה מדברת על 'השותפין שנדרו הנאה זה מזה' כלומר כל אחד אסר את עצמו מלהינות מנכסיו של חברו, השאלה היא מה הדין במקרה שהם 'הדירו זה את זה' שכל אחד הדיר את חברו שלא יהנה מנכסיו:

האם גם לדעת רבנן 'יש ברירה' ואם כן מדינא היה אמור להיות מותר לשניהם להיכנס לחצר (כי כל אחד משתמש רק בחלק שלו), והסיבה ש'בנדרו הנאה זה מזה' הם אסורים להיכנס לחצר - קנס חכמים הוא על כך שהם הדירו את עצמם וגרמו לעצמם איסורים. לפי זה 'בהדירו זה את זה' אין סיבה לקנוס אותם כי כל אחד אנוס בכך שחבירו הדיר אותו, ולכן יהא מותר להם להיכנס לחצר.

או שלדעת רבנן 'אין ברירה', ולכן גם 'בהדירו זה את זה' אסורים להיכנס לחצר משום שכל אחד משתמש בחלק חברו.

תא שמע: למדנו בהמשך המשנה 'היה אחד מהם מודר הנאה מחבירו (לדעת רבנן) לא יכנס לחצר, רבי אליעזר בן יעקב אומר יכול הוא לומר לתוך שלי אני נכנס'. והרי כאן הוא מודר מחבירו ובכל אופן לדעת רבנן אסור לו להיכנס. מוכח שלדעתם אין ברירה.

דחיה: תני נדור: עליך לפרש את לשון המשנה כאילו היה כתוב 'היה אחד מהם נדור (= מעצמו) הנאה מחבירו' משום שלשון 'מודר' יכול להתפרש בין מפי עצמו ובין מפי אחרים.

הכי נמי מסתברא: וכך מסתבר לומר על פי הסיפא של הקטע הנ"ל במשנה: 'וכופין את הנודר למכור את חלקו'. אי אפשר לפרש שקונסים את הנודר את חברו מנכסיו למכור את חלקו - כי זכותו של אדם לאסור את נכסיו על חברו. מאידך אי אפשר לפרש שקונסים את המודר שהדירו חברו למכור את חלקו - שהרי מה הוא אשם בכך שחבירו הדיר אותו. אלא בהכרח מדובר שהוא הדיר את עצמו מנכסיו חברו, ובגלל שהוא גרם לעצמו להיות מועד להיכשל באיסור הנאה מנכסיו חברו קונסים אותו למכור את חלקו בחצר.

רבה מפרש את המחלוקת:

מחלוקת כשיש בה כדי חלוקה: כל המחלוקת של רבנן ורבי אליעזר בן יעקב היא במקרה שיש בחצר כדי חלוקה, דהיינו ארבע אמות לכל אחד מלבד ארבע אמות לפני הפתח לכל אחד (סה"כ 16 אמות, 8 אמות לכל אחד). לדעת רבנן מכיון שהחצר

(המשך בדף הבא ↓)

עתידה להתחלק אי אפשר לדעת איזה חלק יפול לכל אחד, ויתכן שעכשיו הוא משתמש בחלק של חברו. אבל בחצר שאין בה כדי חלוקה גם רבנן מודים ש'יש ברירה', משום שהחצר אינה עתידה להתחלק לעולם ובהכרח שכאשר כל אחד משתמש הוא משתמש בחלקו, כי על דעת כן קנו שניהם את החצר.

אמנם לדעת רבי אליעזר בן יעקב גם במקרה שיש בחצר כדי חלוקה 'יש ברירה' עד שיחלקו אותה, וכל אחד מהם המשתמש בחצר משתמש הוא בחלקו.

הרי בית הכנסת: שהוא דבר שאין בו כדי חלוקה, שהרי הוא שייך לכל בני העיר, ובכל אופן למדנו במשנה לקמן 'ששניהן אסורים בדבר של אותה העיר' והמשנה מפרשת שם כגון בית הכנסת. והרי רבנן היו צריכים להודות שמותר להם להשתמש בבית הכנסת?

בעקבות קושייתו רב יוסף מפרש את המחלוקת באופן הפוך:

מחלוקת שאין בה כדי חלוקה: כשאין בחצר כדי חלוקה סובר רבי אליעזר בן יעקב שיש ברירה, כי כל השימוש בחצר אפשרי רק באופן זה ולכן כל אחד משתמש בחלקו שעל דעת קנו אותה כ"ל. ואילו רבנן חולקים וסוברים שגם באופן כזה אין ברירה. אבל בחצר שיש בה כדי חלוקה גם רבי אליעזר בן יעקב מודה שאין ברירה, משום שהחצר עתידה להתחלק וממילא אנו לא אומרים שכל אחד משתמש בחלקו, אלא יתכן שהוא משתמש בחלק של חברו.

*

למדנו במשנה: המודר הנאה מחבירו ויש לחבירו מרחץ מושכר לאדם אחר בעיר, אם יש למשכיר (המדיר) תפיסת יד במרחץ - אסור למודר להנות ממנו. הגמרא מבררת כמה היא 'תפיסת יד'?

למחצה שליש ולרביע: אם יש למדיר חלק ברווחים לפחות ברבע מהרווחים אסור, אבל פחות מכך מותר להנות מהמרחץ כי הוא כבר לא נחשב כשלו.

לדעת אביי: אפילו אם יש לו פחות מרבע אסור, כי כאשר יש לו קצת חלק ברווחים נחשב המרחץ כשלו, ורק באופן שהמשכיר מקבל 'טסקא' כלומר סכום קבוע שנתי על השכירות מותר, כי אז אין לו שום חלק ברווחים והוא לא נחשב כשלו.